

Justis- og beredskapsdepartementet DEP
Digitalt

Oslo, 27.04.22

HØRING OM FORSLAG OM Å VIDEREFØRE STRAFFEGJENNOMFØRINGSLOVEN KAPITTEL 3 A

Juridisk rådgivning for kvinner (JURK) viser til høringsbrev av 8. april 2022 vedrørende forslag om å forlenge varigheten av straffegjennomføringsloven kapittel 3 A (straffegjennomføring under utbrudd av en allmennfarlig smittsom sykdom). Vi takker for tilliten som høringsinstans.

JURK er et uavhengig rettshjelptiltak som skal bidra til at alle kvinner er bevisste sin rettsstilling og til at likestilling praktiseres. JURK drives av jusstudenter i samarbeid med daglig leder og fagrådgiver. Vårt tilbud gjelder for kvinner over hele landet og all hjelp er gratis. Vi bistår i saker innenfor en rekke rettsområder av velferdsmessig betydning for kvinner, deriblant straffegjennomføring, og uttaler oss på bakgrunn av de erfaringer vi har gjort oss gjennom dette arbeidet.

1. Innledende bemerkninger

JURK vil innledningsvis bemerke at vi er positive til at reglene i dagens Straffegjennomføringslov kapittel 3 A forlenges til 1. juli 2023. JURK er også positive til at straffegjennomføringsloven skal ha et permanent kapittel om særskilte bestemmelser under utbrudd av en allmennfarlig smittsom sykdom. Vi deler departementets syn om at behovet som ligger til grunn for kapitlet vil kunne gjøre seg gjeldende også i fremtiden. JURK mener at en lovfesting av et nytt kapittel 3 A vil bedre forutberegneligheten for personer som er under soning dersom det inntreffer, eller er fare for, en ekstraordinær og alvorlig hendelse som truer liv, helse eller sikkerhet, og det på grunn av hendelsen er nødvendig med tiltakene som kapitlet hjemler.

JURK ønsker imidlertid å bemerke at terskelen for å ta i bruk bestemmelsene i et slikt permanent kapittel må være like høy som i smittevernloven som gjelder for resten av befolkningen, slik som det påpekes i forslaget. Situasjonen i samfunnet for øvrig må gjenspeiles i fengslene. Det kan ikke være slik at det skal være en større adgang for å iverksette inngripende tiltak slik som under covid-19-pandemien, for innsatte i norske fengsler, enn for resten av befolkningen.

Telefon:
22 84 29 50
E-post:
Post-mottak@jurk.no

Telefontider:
Man – Tir kl. 09:00 – 15:00
Ons kl. 12:00 – 15:00
Tor kl. 09:00 – 13:30
Fre kl. 09:00 – 12:00

Adresse:
Skippergata 23
0154 Oslo
www.jurk.no

2. Bemerkning til de enkelte bestemmelsene i straffegjennomføringsloven kapittel 3 A

JURK mener det bør gjøres endringer i enkelte av reglene i kapittel 3 A før kapittelet blir gjort permanent. For vår vurdering, og forslag til endring, av de enkelte bestemmelsene i straffegjennomføringsloven kapittel 3 A viser vi til JURKs tidligere hørings svar av 5. februar 2021 på høringsbrev av 8. januar 2021 om forslag til regler om straffegjennomføringsloven ved utbrudd av allmennfarlig smittsom sykdom eller annen ekstraordinær og alvorlig hendelse.

Vi ønsker særlig å trekke fram at ordlyden i § 45 b annet ledd bør endres, slik at det klart framgår at besøk av den innsattes mindreårige barn må stå i en særstilling. Dette for å presisere og tilgjengeliggjøre at lovforarbeidene fastslår at det så langt som mulig skal kunne gjennomføres besøk fra den innsattes mindreårige barn, og at mindreårige innsatte bør kunne få besøk, jf. Prop. 34 L (2021–2022) punkt 4.3.3.

3. Bemerkning til departementets vurdering

Departementet viser til Forsvarergruppen i Advokatforeningens brev av 22. februar 2022 om at utelukkelse fra fellesskapet av smittevern hensyn, bør medføre fradrag i straffen for innsatte som soner dom på lik linje med det som gjelder for varetektsinnsatte. JURK erfarer at kvinnelige innsatte har opplevd soning som svært belastende og uforutsigbart under utelukkelse av smittevern hensyn, og at disse restriksjonene ikke samsvarer med de soningsforhold som lå til rette ved straffutmålingen. Det har for mange opplevdes som en tilleggsstraff, og det må antas at straffen har rammet hardere enn den ville ved soning under alminnelige forhold. JURK ber departementet utrede spørsmålet om fradrag i straff for domfelte.

4. Avsluttende bemerkninger

JURK vil bemerke at de innsattes soningsforhold har vært svært kritikkverdige under pandemien. Kvinnelige innsatte har beskrevet tiden som utrolig krevende og ensom. Ved våre besøk i ulike fengsler har kvinnelige innsatte fortalt om utstrakt bruk av isolasjon og om vesentlige begrensninger i muligheten til å få besøk, også av mindreårige barn. Slike tiltak er svært inngripende og har for mange opplevdes som en tilleggsstraff. Enkelte innsatte har beskrevet soningsforholdene som så mye dårligere enn de som lå til grunn ved straffutmålingen, at utmålingen av straffen må gjøres på nytt.

Norske myndigheter har i mange år fått internasjonal kritikk for bruken av isolasjon i norske fengsler. Vi vil bemerke at kritikken har vært rettet mot den utstrakte bruken av isolasjon i normale tider. Bruken av isolasjon har økt ytterligere under pandemien. Til tross for at Covid19 har ført til behov for tilpasninger synes det åpenbart at den økte bruken av isolasjon er svært problematisk og kritikkverdig.

For Juridisk rådgivning for kvinner (JURK)

Amanda Foss
saksbehandler

Elisabeth Bruce
saksbehandler

Thea Austgulen
fagrådgiver